

REDACTIUNEA,
Administrația și Tipografia
nr. 30.
...
INSERATE
...
RECLAME
...

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXV.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 2 fr., pe un
an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se primumeră la toate ofi-
cele poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Biserica
Administrația, Piața nr. 11.
Târgul Inului Nr. 30, orașul
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dușul în casă: Pe un an
24 cor., pe 6 luni 12 cor., pe trei
luni 6 cor. — Un exemplar
10 bani. — Atât abonamentele
cât și inserțiunile sunt a se
plăti înainte.

Nr. 107.

Brașov, Miercuri 15 (28) Mai.

1902.

Stări școlare în Sălagiu.

II.

La ast-fel de școli, cum e aceea a călugăriților din Șimleu, — unde, cum spuserăm, fruntașii noștri de la sate își trimit cu predilecție fetițele lor, — nu se învață mai nimic la înțeles, se buchisază până la nebunie, se cultivă un pietism esatizat, care cu mulțimea de forme exterioare omorâ esența adevăratei religiosități; aici afară de religie abia se pune pond pe altceva, decât pe lucrul de mână lucrător și peșterit. Cu acest lucru de mână, fetițele își strică în frageda lor etate lumina ochilor, fără de a câștiga prin învățarea lui cătuși de puțin pentru asigurarea existenței în viitor, putându-se aștepta mai mult de lucruri de mână cumpărate din bagatel. Câștigul intelectual în aceste școli este dubios, cu atâtea șanse mai sigure însă instruirea copilului de toate ale sale.

Din școlile străine foarte arare, delă călugărițe nici-când nu vezi să fie conduse fetițele la biserică românească. Aceasta se consideră simplă mîntuire de neesistență pentru elevii și elevele acelor școli. Dér vezi în școala de „aldozó Csütörtök“ cu drăia de preoți și alți inteligenți români, mergînd îmbrăcate în alb la prima cuminecare la biserică romano-catolică.

De întrebî pe părinți, pentru-ce nu pretind, ca copiii lor să fie trimiși în Duminecă și sîrbători românești la biserică românească și să nu fie siliți a umbra la biserică rom. cat. chiar și în sîrbători, cari nu sînt ale lor — și se răspunde, că-i „tot una“; de-i întrebî, cum de-și lasă copilele a-și face prima lor cuminecare cu atâtea solemnitate la romano-catolică, și se răspunde, că „acesta nu face nimica“ și că „acolo-i pregătesc atât de frumos și atât de bine pentru prima cuminecare“.

Etă, cum desconsideră la noi unii — între cari mulți preoți — ale noastre, chiar și cele sfinte, față cu cele străine! Etă, cum învățăm noi pe românii a ne desprețui limba și religia și să îndrăm în speranța, că ne vor pute să scur de-brăca de aceste.

Nu așa face Jidovul. În zilele Pascilor jidovesci a fost prodirectorul în visitațiune la gimnaziul inferior din Șimleu. Fiind Pascile jidovesci, nici un elev de jidan n'a fost trimis la școală și trimițându-se pedelul după el, nici unul n'a mers la școală.

De-ar îndrăzni să silască cutare autoritate școlară, ba să indemne numai pe un elev jidan la biserică străină, totă Europa ar rămana de tipetele jidovesci. Noi lăsăm să ne mîne, să ne adune totă lumea copilașii în toate laturile, ca pe niște mielușei pierduți, și nici habar n'avem, ce paie ne aprindem prin această noi înși-ne în cap.

Reuniunea femeilor Române Sălagiene“ susține deja de de ce de ani cu multe jertfe în Șimleu o școală elementară de fetițe, cu scop, ca toate fetițele române, ai căror pă-

rinți vor să dea copilelor lor po- leitură de oraș și însușirea și altor limbi afară de cea maternă, să aibă unde învăța tot în limba lor ma- ternă.

In această școală, care este cel puțin așa de bună ca cele străine din oraș și în care nu se plătesc nici un didac- tru, ba și școala mai dă cărți gratuit elevelor, sunt în toate clasele înscrise 19 eleve, dintre cari numai trei dela sate.

Unde-ți trebuie o nepăsare în cele naționale și o nepricepere în- tr'ale învățămîntului mai strigătoare la ceri, decât acest trist fapt?

Inteligenței și mai ales preoți- mei noastre din jur toate școlile din Șimleu și sunt mai bune, decât cea română, și în toate se învață mai bine și mai la înțeles, decât în cea româ- nescă, pentru-că în ele nu se învață în limba maternă!!?

Alții își duc fetițele la mari in- depărtări în internate chiar și pen- tru cunoștințe elementare, nebagând în seamă, că internatele sunt numai un malum necessarium, ca să scăpăm de și mai mari și sigure rele, mai ales noi Români, și că ochiul părin- tesc nu-l poate suplini la crescere nici un internat.

Omenii își sacrifică liniștea și avu- tul pentru vanitatea lor, căci a duce copii gingași pentru cunoștințe ele- mentare departe la școli străine, la călugărițe și prin internate, este mai mult o satisfacere a vanității și o pregătire de fală în viitor, decât o adevărată necesitate.

Școlile bune la sate ne trebuie. N'avem nici o lipsă de școli străine și de călugărițe, ba nici de inter- nate române până la școlile civile superioare sînu la gimnaziu!

(S).

În „Reichsrath“ au fost la ordinea zilei debaterile asupra capitolului justiției din budget. A vorbit și dep. baron George Wassilko, care se plânse, că procedura civilă nouă încă nu a ajuns la deplină valoare în Bucovina, fiind-că mulți funcțio- nari nu cunosc limbile țării. Protocoalele judecătorești se stilisază în limba germană, părțile sunt interogate adesea în limbă ba- bilonică, neînțeleasă atât de judecător, cât- și de parte. Recomandă de a-se compune pentru părțile române senat românesc, pentru cele rutene senat rutene, tot așa de a distribui pe la judecătoriile districtuale agendele românești la judecători români, cele rutene la judecători ruteni. E nemul- țumit cu taxele pentru intimările dela judecătorii, relevând că porto pentru scri- sorile transmarine e mai mic, decât o scisore judecătorească în Bucovina. Descrie starea miserabilă, din cauza lipsei de func- ționari tehnici la tabulele și mapele cata- strale și vorbește apoi despre starea cre- ditului micului agricultor. E de părere, că analfabetului să-i fie detras dreptul cambial pasiv. Cere crearea unei curți de apel în Cernăuți și termină cu provocarea, să nu se lase Bucovinei simțămîntul amă- răciunii, că este tratată ca o provincie de valoare minoră. A produs două rezoluții în sensul celor vorbite.—După versiunea unei telegramme publicată de „Bukowinaer Rund- schau“ bar. G. Wassilko se fi atacat în

decursul orațiunii vehement pe presidentul tribunalului țării Klaar, din cauza califica- țiilor date judecătorilor români, înșinuin- du-li-se calități și defecte depreciatoare. — Joi în 22 Mai, după debateri de mai multe luni, în fine s'a terminat votarea bugetului precipitat, în a treia cetire. Graba parlamentului se interpretază, ca o manifestație, spre a-l ajuta pe premierul Koerber față de Szell în ajunul tratărilor pentru pact.

Radicalii sîrbi și congresul. Foile unguresci sunt rău cătrănite, pentru-că partidul radical al Sîrbilor din Ungaria a obținut majoritatea la alegerile de delegați pentru congresul bisericesc sîrbesc convocat pe ziua de 9 Junie la Carloveș. Intre cei aleși este și deputatul sîrb națio- nalist Liubimir Pavlovici — Comisar gu- vernial pentru congres a fost numit Bela Tallian, cu numirea căruia Sîrbii sunt foarte nemulțumiți. Să prevadă deja de pe acum, că și congresul acesta va fi disolvat, căci guvernul vră se repete și de rîn- dul acesta jocul frivol, ce l'a jucat și până acum față cu autonomia bisericeii naționale sîrbesci. „Zastava“ din Neoplanta atrage deja de pe acum atențiunea membrilor Con- gresului și-i conjură, să nu lase a-se octroia congresului ordinea de și stabilită de guvern.

Apponyi despre pact.

Președintele camerei ungare, contele Albert Apponyi, a fost Duminecă în Jász- berény. Aici, înaintea unui număr public a ținut un discurs politic din care remarcăm partea privitoare la pactul austro-ungar.

El dișe, că problemele pactului apasă cu greutate de plumb asupra situațiunii politice, căci dela rezolvarea acestor pro- bleme atîrnă în mare măsură viitorul economic al țării. Regularea raporturilor pe baza comunității tarifului vamal cu Austria, nu se poate face, decât cu esclude- rea orî cărui legămînt, care ar vătămă interesele agriculturii ungare; decă această n'ar succede, atunci menținerea comuniunei vamale nu mai poate avé nici o basă. Unguria însă nu poate rămâne în veci stat agrar, de aceea a doua recerință a pactului este, ca el să nu ridice piedeci în calea dezvoltării industriale și comerciale a Ungariei. Protestează în contra concep- țiunii greșite, ca în locul alianței vamale să se contrabandeză principiul așa numitei „uniții economice a monarhiei“ („die wirtschaftliche Einheit der Monarchie“), care n'are basă în legile ungare și care se opune independenței de stat și națio- nală a „națiunii“.

La rezolvarea cestiunilor pactului trebuie să domineze conceptul independenței economice a Ungariei, căci ca și pe terenul de drept-public, așa și pe terenul econo- mic pactul cu celelalte țări ale monarhiei nu e posibil, decât pe lângă recunoșterea deplină a organizațiunii independente eco- nomice a Ungariei.

Nu este permis, ca Ungaria să se an- gajeze la un pact mai rău, decât stările de aji. Când vorbim de stările actuale și când se dișe, că un pact mai rău decât acesta nu se poate accepta, se înțeleg învoelile făcute între fostul guvern aus- triac și fostul guvern ungar, augmentate cu tariful vamal, care se va crea numai

în viitor și a cărui creare e enunțată în mod imperativ.

El trebuie să scutească interesele agriculturii și industriale ale ambelor state. Acesta e minimul dela care se poate începe discuțiunea despre aceea, că ore se poate primi, ori nu un astfel de proiect al pactului.

Nu era deci necesar—continuu—ca președintele partidului independist și 48- ist să pună în vedere întrebuițarea celei mai puternice arme opoziționale, decă în- voelile guvernului s'ar adînci sub nivelul acesta. Un pact de felul acesta nu va propune guvernul nici-odată. Decă însă s'ar găsi un bărbat de stat maghiar, care, ajungînd la guvern, să propună un pact mai rău, decât cel esistent, el n'ar pute câștiga o majoritate pentru așa ceva nici în camera actuală, nici în orî care altă cameră. Toți factorii, cari compun falanga actuală împuitoare și care sprijinesc guver- nul, ba chiar și guvernul, și-ar sci face datoria, ca, trecînd în opoziție, să combată un astfel de atentat.

În chipul acesta vede și judecă Appo- nyi situațiunea în ce privesce pactul.

Pressa opozițională maghiară cântă imnuri de glorie lui Apponyi și-l premă- resce pentru „francheta cu care a vorbit la adresa Austriacilor.“

Primirea noului fișpan în Deva.

Deva, 26 Mai 1902.

Eri după amiazi s'a făcut aici primi- rea noului fișpan Barcsay Koloman, care a sosit cu trenul. La podul de lângă „Goldstein“ (ce coincidență!) a fost ridi- cat un arc de triumf din frunză verde. În trăsura cea dintăiu se afla, se dișe, pri- marul său căpitanul orașului, — se mai dișe, că trăsura acesta ar fi a d-lui Dr. Ioan Mihai și a fost adusă la parada de aici de cumnatul său, solgăbirul Orbonás Josef și cu „Valeriu mamiu“. Au urmat apoi că- lăreți ciangăi, după care venia trăsura fiș- panului și încă alte vre-o două, pe urmă veniau o mulțime de servitori și servitoare, precum și mîștrii eșiți de pe la joc. Acest convoi, încheiat de mai multe trăsuri, s'a postat înaintea caselor comitatului.

Aici fișpanul a fost întâmpinat de proto-notarul Pogany Béla, care în dis- cursul său de bine-ventare a accentuat, că noul fișpan nu e străin, că el cunoște bine acest comitat de pe timpul când îl administra ca vice-șpan (pe când se des- coperiră defraudările cele mari).

Noul fișpan, în răspunsul său, să fi pomenit și de cele scrise prin diare des- pre el, după numire, că adevă și înrudit cu mulți funcționari dela administrație, dișînd, că da, toți dela cărma adminis- trației trebuie să fie spiritual înrudiți, în ce privesc nișuința a administra bine și consciențios acest comitat.

La instalare nu știu cum s'au petrec- cut lucrurile. Aflu numai că falnicul deputat Serban Miklos, cunoscut sub epi- tetul de „feciorul popii dela Voila“, dim- preună cu protopopul Dan și cu vicarul Macavei din Făgăraș, încă au venit pe aici să facă alaiul noului fișpan, și că la tîmbălău „feciorul popii“ a închinat pen- tru „frățietate.“

Protopopul Dan a felicitat, se dișe, pe noul fișpan numai pe motivul, că acesta într'o di și îl onoră c'o vizită.

Procopovici un discurs în limba slavă de cuprins similitudină cu cel al discursului din biserica catedrală. I. P. S. Sa episcop Repta apoi a relevat pe deplin în calitatea de cap de familie, moș, strămoș și peste tot ca om în privință defunctul dispunea de esecute virtuți, terminând cu obiceiurile obișnuite. La mormânt a mai ținut un discurs foarte frumos d-l prof. univ. Constantin Popovici în numele „Asociației clericilor”, d-l O. Luția în numele „Junimii” membru ei onorar și fondator și d-l Petru de Tăutul în numele „Academiei ortodoxe”, al cărei membru onorar a fost defunctul. Actul înmormântării s'a încheiat către 1 1/2 ore p. m.

10 Maiu la Paris. Biserica ortodoxă din Paris a fost arhiplină în ziua de 10 Maiu v. cu ocazia aniversării a proclamării independenței României. La legătuirea română a fost în v. o splendidă recepțiune.

Loubet în Copenhaga. În reintorțirea sa din Rusia președintele Republicii daneze s'a oprit în Copenhaga. Aici s'a ținut un prânz la curte în onoarea lui. Regele Christian a ținut un toast, bând pentru sănătatea lui Loubet și pentru prosperitatea Franței. — *Loubet* a răspuns mulțumind de primirea, ce i-s'a făcut și bând pentru sănătatea regelui și a familiei regale și pentru prosperitatea poporului danez. La plecare Loubet a fost viu aclamat de mulțime. Bastimentele au salutată prin focuri de tun.

„Emke”. Am amintit, că Duminecă s'a ținut a XVIII adunare generală a societății militante a maghiarismului, cunoscută sub numirea de „Emke”. Diarul guvernamental „M. P.” din Clușiu salută societatea această, ca pe o societate de apostolat pentru „ideea statului național”. Strămoșii noștri s'au luptat în potriva desmanșilor esterni — țiee oficiosul din Clușiu — nouă ni-a rămas problema de apărare de „adversarii interni” și în zile de sânge să asigurăm prin cultură și știință proprietatea acestui pământ. Adunarea a fost presădată, după cum am anunțat, de contele Beldi Akos. Dr. Bentkraly a cerut, ca „Emke” să-și înțeleze activitatea spre terenul economic. Președintele Nagy Béla a referat asupra programului inspectorului școlar din Bistrița-Băjad, Dr. Csernatoni, care roșă societatea să întrebuițeze tot venitul său pentru zidirea de școle prin sate. Propunerea a primită cu unanimitate. Viitoră adunare generală se va ține în Aiud.

Numir. Rev. d-n Dr. Augustin Bucur, cassier la Cassa centrală din Blașii, a fost numit cu ziua de 1 Iunie administrator adjunct la Administrația centrală episcopală. Rev. d-n Alesandru Uilăcan, până acum admin. adjunct, a fost numit

II căzania convine în ediț. I. și B. despre sf. cuminecătură, în ediț. D. despre învingerea bisericii asupra pismașilor. Celelalte Dumineci până la Sâmbăta lui Lazar introducerea în ediț. I. lipsesce, în ediț. B. introducerea și împrumutată din ediț. D., érá căzania din ediț. I. fără schimbare.

La Sâmbăta lui Lazar în ediț. I. și B. lipsesce și introducerea și evangelia; în ediț. D. este introducerea și evangolie, după care urmăză căzania în 2 părți, din ediț. D. de celelalte edițiuni.

În est mod comparativ s'ar pute arăta similitudințele, ce sunt și mai departe între edițiunile D. și între celelalte două edițiuni (I. și B.), cari numai puțin diferesc între sine. Intrerupem însă, fiindcă nici timpul nu ne permite continuarea și suntem în credință, că și cele produse până aici sunt de ajuns, ca să se cunoscă diferențele și asemănarea dintre ele.

Ce se ține de cuprinsul lor dogmatic și etico-moral, nu este propusul nostru să atinge ceva la acest loc.

(Va urma).

controlor la cassa centrală arhidiececană în locul Rev. d-n Dr. Victor Smigelski, numit cassier la cassa centrală.

Intrunirea meseriașilor din București. Duminecă d. m. s'a ținut o întrunire a meseriașilor în sala constructorilor din București. S'a discutat organizarea breslelor și corporațiilor prevădute în noua lege a meseriașilor. D-l Toma Georgescu spune, că gazetele jidovesce s'au revoltat pe nedrept. „Noi nu gonim pe nimeni, căci și străinii pot intra în corporații. Legea e făcută pentru vagabonți; ea trebuie aplicată”. D-l Napoleon Popescu relevă articolul lui Bernard Lazare din Budapesta, în care spune, că abia atunci a început să răsufle, când a trecut frontiera României. Înjurăturile au început de pe acum; să vedeți cum o să ne înjure prin gazete, când va sosi la Paris, fără să aibă dreptul. Pe evrei nu-i supără nimic, decât art. 7 din constituție, căci vor drepturi. Noi trebuie să ne unim cu toții și să începem a-ne organiza. Intrunirea a ales o comisie, care se va prezenta la ministrul de domenii.

Propaganda panslavistă în România. În conferențele învățătorești din Iași, revisorul școlar a atras atențiunea învățătorilor asupra propagandei panslaviste, pe care o fac jugănarul rusesce prin comunele din județele Iași, Fălciu și Botoșani. Ei îndemnă pe țeranii la emigrare în Basarabia, unde le pun în perspectivă, că vor căpăta pământ gratuit.

Deputatul Lurtz și foile maghiare. Un negustor de stofe de loden din Tirol și-a oferit marfa în limba maghiară, trimițând o asemenea scrisoare și d-lui Lurtz. D-l Lurtz, se înțelege, a refuzat scrisoarea unghurască scriind pe partea interioară a plicului următoarele:

Cumcă d-ta îmi scrii numele pe unghuresce, acesta o scus prin faptul, că d-ta în ignoranța d-tale crești, că în Ungaria tot omul e Maghiar. Cumcă scrii Brassó, în loc de Kronstadt dovedesce, că d-ta habar n'ai de ceea-ce faci. Dér că însuși d-ta plutesci sub bandieră străină în străinătate și că îți maghiarisezi numele german, acesta e un semn, că comercianții germani din străinătate nici idee n'au, ce cugetă un adevărat Maghiar despre o asemenea procedură.

Diarele maghiare îi pun în vedere d-lui Dr. Lurtz o aspră lecție în parlament, unde d-sa reprezintă cercul Hermanului. — Vom vedé.

Serbarea dela Wartburg. Societatea studenților universitari germani, numită „Burschenschaft”, înființată la 1815 în Jena în vederea liberării și a unității patriei germane, și-a ținut la 23 Maiu a III-a serbare la Wartburg. (Prima serbare s'a ținut la 1817, a doua la 1867). Actuala serbare a fost în legătură cu inaugurarea monumentului „Burschenschaftler”-ilor la Eisenach. Discursul festiv la această serbare l'a ținut parochul ev. de conf. aug. din Brașov, Dr. Franz Oberl.

Foie maghiară în Sibiu. Sub titlul „Szeben és Fogaras Vármegye” (Comitatul Sibiu și Făgăraș) s'a înființat în Sibiu o foie maghiară săptămânală. Redactor Czobor Hugo, diarist din Peșta.

Fuga unui reacționar rus. „Neue Freie Presse” publică o depeșă din Wiesbaden, în care se spune, că Pobiedonoseff, procuratorul sinodului rusesce, a plecat de acolo din cauză, că autoritatea i-a declarat, că nu mai poate să garanteze siguranța persoanei lui.

Lupte între Albanesi. „Frankfurter Zeitung” află din Scutari (Albania), că în recente lupte dela Djakova dintre Bairam Zuri și Riza bey, patru sute de omeni au fost omorâți și răniți.

O femeie în gura leilor. Se telegrafază din Lemberg, că domesticitorul Tilly Bebe fiind atacată de lei, a isbutit să scape, însă a fost grav rănită. Publicul, care asista la reprezentație, a fost cuprins de panică.

Societatea căilor ferate de pe Valea Someșului și-a ținut adunarea generală în ziua de 24 Maiu sub președinția baronului D. Banffy. Suma totală a încasărilor a fost anul trecut de 1,654,530.12 cor. ér cheltuieli 9222,169.72. Prisosul se prezintă așa-dér în suma de 732,360.40 corone.

Un primar omorât. Se scrie din Deva, că primarul din Todești, Moise Hică, a fost găsit de cătră fiul său Ion în dimineața zilei de 22 Maiu culcat la pământ cu gâtul tăiat și cu ochii scoși. Primarul eșise séra în ogradă să-și vadă plantația de curechi și nu departe de casă l'au omorât nisce criminali, probabil din răsbunare.

Rectificare. În articolul intitulat „Cine a demonstrat?” din numărul de ieri al foiei noastre (106) s'au strecurat câte-va erori de tipar conturbătoare de sens. Așa pe pag. III colona I rândul 24 de sus în jos în loc de „nu lucru oprit”... e a-se ceti „un lucru oprit”; ér la fine rândul 10 de jos în sus în loc de „dejageat” este a-se ceti „degajat”, și cu trei rânduri mai jos în loc de „a căruia aglomerare au acusat'o ei înșiși”, este a-se ceti corect „au causat'o ei înșiși...”

Un archeolog român apreciat în străinătate.

Cetim din péna lui H. Van de Weerd în „Bulletin bibliographique et pédagogique du Musée Belge” (cinquième année Nr. 9) sub titlul: Tocilescu. — Săpături și cercetări archeologice în România. — Comincațiuni făcute Academiei inscripțiilor și literelor (à l'Académie des Inscriptions et Belles-Lettres) din Paris 1892—1899. București 1900, în 4°, 243 pag.

Regatul actual al României corăspunde unei părți a provinciei romane Mesia inferioară. Până înainte cu v'ro trei-deci de ani, nu posedam din această provincie, decât câte-va rare inscripțiuni aduse de către un călător grăbit. Inconstanța regimurilor politice, starea înapoiată a civilizațiunii și póte și neglijența savanților au fost cauza, că remarcabilele resturi de cultură antică, împrăștiat în această țără, rămăseră timp atât de îndelungat îngropate sub vélul uitării.

În ultimul timp, au fost organizate săpături sistematice. Istoria acestor cercetări archeologice cuprinde două faze. Prima se resumă în numele lui Renier și Desjardins. Acești doi savanți, delegați ai academiei de inscripțiuni și litere din Paris, au făcut săpături dela 1865—1868, la locul vechiului Troesmis. Ei au cercetat câmpul legiunii V., Macedonica, și au descoperit v'ro 30 inscripțiuni. Lucrările d-lui Tocilescu, profesor în București și conservatorul muzeului național român, constituie a doua perioadă. Fără să vorbim despre descoperirile topografice și despre lămurirea mai multor fapte istorice importante, lui i-se datoresce publicarea inscripțiilor grecesce și latine, în număr de peste 600, înserate în „Corpus Inscriptionum Latinarum” din „Archaeologisch Epigraphische Mittheilungen” etc.

Prezenta lucrare este vrednică de lucrările anterioare ale d-lui Tocilescu. El reunește rezultatele explorațiilor făcute în cursul celor opt ani din urmă. Publicațiunea conține 119 reproducțiuni inedite de monumente și mai multe hărți, între cari și o hartă despre castella. Lucrarea e împărțită în cinci comunicațiuni. Primele două descriu și studiază monumentul „Tropaenum Trajani”, situat în Dobrogea aproape de Adam-Klissi. Acesta este un turn cilindric înalt de 32 metri și 30 metri diametru, un bloc enorm de zidărie, fără cavitate interioară, îmbrăcat pe dinafară cu sculpturi, ce au legătură cu istoria războiului Dacilor și surmontat de un trofeu (p. 24). „Ori care ar fi de altminteri valoarea artistică a turnului dela Adam Klissi, el este unul din cele mai importante monumente din epoca imperială. Găsim acolo reprezentat un număr considerabil de arme ofensive și defensive, precum și costume de ale soldaților romani, de ale principilor și popoarelor barbare, cari locuiau în primul secol al erei creștine în valea inferioară a Dunării și cu cari Romanii au fost în contact timp îndelungat”. Este chiar probabil, că reprezentațiunea acestor populațiuni dunărene este mai fidelă la Adam-Klissi, decât la Roma, căci monumentul a fost construit așa dîcând în mijlocul triburilor, a căror amintire a perpetuat'o până în zilele noastre; artiști, cari au executat sculpturile și basreliefulurile, au lucrat fără îndoială după natură”.

Lângă monumentul susamintit, d-l Tocilescu a descoperit un imens mausoleu. O inscripțiune probază, că acest monument a fost ridicat de Traian în onoarea soldaților căzuți în războiele dacice. Espunerea săpăturilor făcute la acest loc formază obiectul comunicațiunii a 3-a și a unei părți din a 4-a. Jumătatea a doua a comunicațiunii a 4-a și prima jumătate din a 5-a cuprind rezultatele cercetărilor topografice. Pe locul unde era *civitas Tropacensium*, săpăturile au fost încoronate de un succes, care permite d-lui Tocilescu a anunța, că Dobrogea va fi în curând *Pompeji* al său (p. 92). Așa numitele *valium-e*, *limes-e*, șoselele și *castella* sunt obiecte de studiu lămurit și aprofundat (pp. 145—184). În fine ultima comunicațiune relatează de asemenea despre un număr respectabil de inscripțiuni de curând descoperite și încă inedite (p. 185—230). Mai multe au o importanță din punctul de vedere al topografiei și al vieții militare. Lucrarea d-lui Tocilescu este în același timp fructul unei labore îndelungate și răbdătoare și al unei științe profunde. Ea este indispensabilă pentru orî cine, care se interesează de anticități militare, de arta greco-romană și în general de istoria imperiului.

Trad. de Oniță.

ULTIME SCIRI.

Timișoara, 27 Maiu. Ađi s'a pertractat aici procesul de pressă intentat diarului „Deutsches Tagblatt für Ungarn”, pentru articolul publicat în numărul său dela 25 Martie 1902 sub titlul: „Causele adevărate ale emigrării”. Redactorul foii Alvin Kremer a fost condamnat la 3 luni închisore de stat și la o amendă de 100 corone. În contra sentinței acusatul a anunțat nulitate. Jiurul a fost compus mai tot din Evrei.

Budapesta, 26 Maiu. Ađi s'a reluat firul tratărilor privitoare la pact. Ministrii austriaci Koberer, Böhm-Bawerk și bar. Call se află aici.

Agram, 26 Maiu. Intr'o declarație mai lungă publicată în diarele opoziționale de aici, arhiepiscopul Stadler din Serajevo spune, că retrage tot ce a đis în adresa cătră Papa despre amestecul guvernului unghuresc în afacerea San-Girolamo și că s'a convins, că totul s'a făcut din inițiativa Papei, ér nu în urma influențelor esterne.

Petersburg, 26 Maiu. Oficiosul „Nowoje Vremja” vorbind de declarațiile lui Goluchowski cu privire la învoiala austro-rusă, țiee, că bucuria Austriacilor și Ungurilor e prematură, decă cred, că cestiunea balcanică póte fi redusă la o cestiune de ordin secundar cu scop de a deștepta în Slavii din Balcani credința, că Rusia nu se interesează de sörtea lor. Învoiala privitoare la Balcani, adaugă diarul rus, nu s'a făcut pentru-ca prin ea să se considere de resolvată cestiunea balcanică complicată.

Literatură.

A apărut „Almanachul” societății „Petru Maior” Budapesta 1901 cu un conținut bogat și ilustrat. Format 8° cu 144 pagini. Prețul 4 corone. Se află de vânzare la Tipografia A. Mureșianu cu prețul indicat, plus 35 bani porto.

DOCTORUL
ALEXANDRU DE VAIDA-VOEVOD
specialist pentru bóle interne
CARLSBAD,
Alte Wiese, „Blauer Schlüssel”.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

**Dela „Tipografia A. Mureșianu“
din Brașov,
se pot procura următoarele cărți:**

(La cărțile aici înșirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandatie.)

Scrieri economice.

Manual complet de agricultură rațională, de Dr. George Maior, profesor de agricultură la școala superioară dela F-răstru și la Seminarul Nifon Metropolitan din Bucuresc. Cartea cuprinde patru volume:

Vol. I **Agrologia**, senu Agricultura generală. 34 côle de tipar cu 217 figuri în text. Carte didactică aprobată de On. Minister de Agricultură al României cu decizia Nr. 2078 din 1897. Costă 5 corone.

Vol. II **Fitotechnia**, senu cultura specială a plantelor, 38 côle de tipar cu 202 figuri în text. Carte premiată de Academia Română cu premiul Naturel-Herescu în sesiunea 1889. Costă 8 corone.

Vol. III **Zootechnia**, senu Cultura generală și specială a vitelor cornute, dimpreună cu lăptăria și lăptăria, 49 côle de tipar cu 225 figuri în text. Costă 8 corone.

Vol. IV **Economia Rurală**, senu organizațiunea și administrarea moșiilor mari și mici. Costă 8 corone.

Cartea d lui prof. Maior se deosebesce esențial de lucrările de acest fel apărute până acuma în limba și literatura română prin aceea, că este prima lucrare completă pe terenul agronomiei în limba noastră, care tratăză tôte cestiunile cele mai mari ea și pe cele mici privitoare la agricultura română din tôte țerile locuite de Români, pe basa progreselor actuale ale științei și tehnicei agricole moderne. Ea ia serios concurența cu cele mai bune lucrări apărute până acum în limbile culte: germană, franceză, etc.

Economia pentru școlele poporale compusă de Teodor Roșu, învățator la școala principală română din Lepusul-Unguresc. Edițiunea a doua. Prețul 60 b. pl. 5 b. Porto.

Despre influința împrejurărilor asupra acțiunilor și deprinderilor animalelor de Lamarek, cu un studiu asupra lui Lamarek de Panaite Iosin. Prețul 50 b. pl. 10 b. porto.

România agricolă studiu economic de Dr. George Maior, profesor de agricultură și fost estimator expert la agricultura. Motto: „Să primim în țara noastră banca agricolă. Motto: „Să primim în țara noastră banca agricolă. Prețul 2 cor. plus 10 b. porto.

„Cartea Plugarilor“ senu povestiri economice despre grădinărit, economia câmpului, crescerea vitelor etc. scrisă de Ioan Georgescu. 90 pag. Form. 8° costă 50 b. (+ 6 b. porto).

„Stupăritul“, întocmit cu deosebire pentru popor, pentru începători și pentru tōți iubitorii de acest ram al economiei, de Const. Dimian, preot în Brețcu. O carte de 154 pag. format mare 8°. Prețul cor. 1.60 (cu posta cor. 1.70)

Cartea stupărilor sătenii de Romul Simu. Cu mai multe ilustrațiuni în text. Editura Reuniunii române de agricultură un comit. Sibiuului. Prețul francat 80 b.

Nr. Mag. 5950 - 1902.

Publicațiune.

Pentru darea în arëndă a dreptului de vênat în revirurile apartinătoare orașului Brașov dela 1 August 1902 până la 32 Iulie 1908, se va ține licitațiune publică cu oferte Luni în 9 Iunie a. c. la 10 ore a m. în cancelaria oficiului silvanal orășenesc în Brașov (sub Bucium Nr. 9.)

Licitațiua va fi publică, dăr și cu oferte închise, pe basa condițiunilor carii sunt depuse și se pot lua în vedere (tot-déuna dela 8—12 ore a. m.) în cancelaria oficiului silvanal orășenesc.

Revirurile orășenesci sunt următoarele:

În hotarul	Crisbav	1500 jug. catastr.,	prețul esclămării	22 cor.
„	Vlădeni	703	„	10
„	Apața	1842	„	30
„	Zernești	9836	„	63
„	Bran	2868	„	20
„	Cernat	2515	„	40
„	Satu lung	7181	„	50
„	Zizin	4301	„	20

Tot-deodată se face cunoscut publicului, că ofertele, provădute cu 10% vadiu, tin biate cu timbru de 1 coronă și sigilate după recerintă au se fie prezentate cel mai târziu până la 10 ore din ziua de licitație d lui silviculor Iuliu Orlovsky în cancelaria oficiului silvanal orășenesc

Aceste oferte au se conțină în textul lor suma oferită, exprimată în cifre și în litere, numele și locușța oferentului și declarațiunea, că cunósce condițiunile de ofert și ale arëndării și că li-se supune necondiționat.

Brașov, în 5 Maiu 1902.

Insoțirile de credit împreunate cu insoțiri de consum, de vëndare, de viieri, ed lăptari etc. Indreptare practică pentru înființarea și conducerea de astfel de insoțiri, de F. W. Raiffeissen. Edițiunea a V-a Trad. de Dr. A. Brote. Editura Reuniunii rom. de agricultură din comit. Sibiuului. Conține 227 pag. costă cor. 1.60 (+ porto 20 bani.)

Grădina de legume, de Ioan F. Negruțiu, profesor în Blășiū. Pentru poporul nostru, scrierea d-lui prof. Negruțiu, e pe cel mai mare folos practico. Costă 50 b. (plus 5 b. porto).

Vinuri din pôme, de Gr. Halip, prof. Este o carte în care se dau explicații și învățături amănunțite asupra modului, cum este a-se face tot felul de vin din felurite pôme. Prețul 40 b. (cu posta 45 bani.)

„Bucătăreșă națională“, carte de bucate a bucătăriei române, franceze, germane și ungare. Felul bucatelor sunt înșirate tôte în ordine alfabetică după numele lor. Limbagiul e ușor. Costă numai cor. 1.60 (plus 40 bani porto.)

„Sfaturi de aur“, pentru sătenii români de tōtă starea și etatea, de Aron Boca Velcheranu. Prețul 60 b. (plus port 5 b.)

„Imbunătățirea stării sătenului“, de Gr. G. Peucescu. Prețul 50 bani (plus porto 5 b.)

„Cultura și îngrijirea grăului“, de I. F. Negruțiu. Pr. 14 b. (plus porto 5 b.)

„Economia“, pentru școlele poporale, de Teodor Roșu. Prețul 60 bani (plus porto 5 b.)

„Buna chivernisală“, de Teodor V. Păcățian. Pețul 40 bani (plus porto 5 b.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 26 Maiu n. 1902

Renta ung. de aur 4%	120.85
Renta de corone ung. 4%	98.—
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	120.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	100.50
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	119.80
Bonuri rurale ungare 4%	97.70
Bonuri rurale croate-slavone	98.—
Impr. ung. cu premii	201.50
Losuri pentru reg. Turciei și Seghedin.	162 15
Renta de argint austr.	101.60
Renta de hârtie austr.	101.50
Renta de aur austr.	120.55
Losuri din 1860.	154.—
Acții de-ale Băncei austro-ungară	15.98
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	714.50
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	687.25
Napoleondori	19.07
Mărci imperiale germane	117.27 1/2
London vista	240.25
Paris vista	95.27 1/2
Rente austr. 4% de corone	99.80
Note italiene	93.45

Cursul pieței Brașov.

a Din 27 Maiu n. 1902.

Banerot rom. Cump.	19.—	Vënd.	19.04
Argint român.	18.40	„	18.44
Napoleond'ori.	19.—	„	19.10
Galbeni	11.30	„	11.40
Ruble Ruseset	126.—	„	127.—

AVIS.

Subscrisul **Institut artistic** are onórea a face cunoscut On public, că pentru a corespunde și celor mai moderne și eschisite cerinți, au angajat puteri de rangul prim, și garantăză executarea exactă și escelentă a lu răriilor ce cade în bransa acésta.

Pentru a se convinge on. public de exactitatea acestor date, se confecțiunează de ocamdată

TABLOURI de probă gratis.

De o cercetare numărósă se rógă cu tótă stima

ATELIERUL REMBRANDT.

LEOP. SZINBERGER,

Atelier artistic, pentru fotografie și pictură.

Brașov, Strada vămii 19.

Sz. 2140—1902.
tlkv.

Arverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi hogy Gutt Rudolf végrehajthatónak, Ghisu Anna szl. Thausz végrehajtható elleni 162 kor. 04 fil. tőkekövetelés és jár iránti végrehajtható ügyében a brassói kir. trvszék (a brassói kir. jbiróság) területén levő, a földvári 539 sz. tlkvben foglalt 3719 hrsz. fekvőre 923 korban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fenn megjelölt ingatlanok az 1902 évi Junius hó 2-ik napján délelőtt 9 órakor Földvár község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% készpénzben, vagy az 1881. LX t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyam számított és az 1881 november 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8 §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kikiáltott kezéhez letenni avagy az 1881. LX t. cz. 170 § a értelmében bánatpénznek a bíróságnál előleges síhelyezéséről kiállított szá-bályzat elismervényt átszolgáltatni.

Brassó, 1902 évi márczius hó 16-ik napján.

A kir. törvszék mint tlknyvi hatóság.

587.1—

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădut cu cele mai bune mijlóc tehnice și fiind bine asortat cu tōt felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a puté esecuta ori-că comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE IN AUR, ARGINT ȘI COLORI.	REGISTRE și IMPRIMATE pentru tôte speciile de serviciuri.
CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ, LITERATURĂ ȘI DIDACTICE	BILANȚURI
STATUTE.	Compturi, Adrese, Circulare, Scrisori.
FOI PERIODICE.	Couverte, in totă mărime.
BILETE DE VISITĂ DIFERITE FORMATE.	TARIFE COMERCIALE, INDUSTRIALE, de HOTELURI și RESTAURANTE.
PROGRAME ELEGANTE.	PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE
BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.	BILETE DE INMORMENTARI.
ANUNȚURI.	

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, etagiul I, cătră stradă. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

Abonamente la
„Gazeta Transilvaniei“
se pot face ori și când pe timp mai îndelungat senu lunare.

„Gazeta Transilvaniei“
cu numărul à 10 fl. se vind
la librăria Nic. I. Ciurcu
la Remias Nepoții.